

บทคัดย่อ

ในภาวะที่ภูมิอากาศของโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในปัจจุบัน ก่อให้เกิดภัยธรรมชาติ จากอุทกภัย หรือดินถล่ม ส่งผลกระทบต่อผู้คนจำนวนมากไม่มีที่อยู่อาศัย สร้างความเสียหายต่อทรัพย์สิน อีกทั้งสภาพจิตใจของผู้ประสบภัยที่ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการช่วยเหลือบรรเทาสาธารณภัยจากภาครัฐได้ตรงตามความต้องการของแต่ละชุมชน การศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารจัดการที่พักอาศัยชั่วคราวสำหรับผู้ประสบภัยในประเทศไทย จะทำให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการศึกษาวิเคราะห์เชิงทฤษฎีผ่านกรณีศึกษาจากต่างประเทศ และข้อมูลที่ได้จากการลงสำรวจพื้นที่ประสบภัยจากน้ำป่า และดินถล่ม ที่อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

จากการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการที่พักอาศัยชั่วคราวที่มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการช่วยเหลือ ซึ่งสามารถแยกได้สองแนวทางหลัก คือ กรณีการบรรเทาสาธารณภัยระยะสั้น ควรจัดให้มีการประสานงานขอใช้พื้นที่ และอาคารศาลาการเปรียญของวัดในท้องที่ เป็นศูนย์กลางในการให้ความช่วยเหลือ จนกว่าจะสามารถย้ายกลับไปอยู่ที่พักอาศัยเดิมของตน แต่หากเป็นกรณีความเสียหายร้ายแรง ต้องได้รับการฟื้นฟูเป็นระยะเวลาที่มากกว่าที่พักอาศัยเดิมจะซ่อมแซมเสร็จ อาจต้องเพิ่มขึ้นตอนการสร้างบ้านพักชั่วคราว ที่ต้องร่วมมือกันสร้างโดยคนภายในพื้นที่ที่มีความชำนาญในการก่อสร้าง เพื่อส่งเสริมการใช้วัสดุ, แรงงาน และเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจภายในพื้นที่

เพื่อให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยสามารถทำได้มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการบริหารจัดการที่พักอาศัยชั่วคราวในประเทศไทย ดังนี้ 1) รัฐบาลควรมีการกำหนดเรื่องที่พักฉุกเฉิน เป็นวัดในบริเวณชุมชนนั้นๆ โดยมีการวางผังเบื้องต้น 2) เร่งรัดส่งคืนผู้ประสบภัยให้กลับไปอยู่ถิ่นฐานเดิม 3) รัฐบาลมีการประสานงานกับผู้ประสบภัย เพื่อกำหนดแผนร่วมกันในการฟื้นฟูชุมชน 4) ส่งเสริมชุมชนให้มีทักษะในการช่วยเหลือตนเอง เพื่อการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน

